EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.6.15.
SEC(2010) 739 végleges

A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

a Cipruson fennálló túlzott hiányról

A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

a Cipruson fennálló túlzott hiányról

A STABILITÁSI ÉS NÖVEKEDÉSI PAKTUM ALKALMAZÁSA A JELENLEGI VÁLSÁGHELYZETBEN

1. Számos EU-tagállam államháztartási hiánya jelenleg meghaladja a Szerződésben a GDP 3%-ában megállapított referenciaértéket. A hiány és az adósságállomány gyakran jelentős mértékű növekedését a 2008/2009-es példa nélküli globális pénzügyi válság és gazdasági visszaesés összefüggésében kell vizsgálni. Számos tényező játszik itt szerepet. Először, a gazdasági visszaesés az adóbevételek csökkenésével és a szociális kiadások (például a munkanélküli ellátások) emelkedésével jár együtt. Másodszor, a Bizottság – miután felismerte, hogy a költségvetési politikának a jelenlegi rendkívüli gazdasági helyzetben kiemelkedő jelentősége van – 2008 novemberében közzétette európai gazdaságélénkítési tervét, amelyben költségvetési ösztönzők alkalmazását indítványozta; a tervet az Európai Tanács decemberben jóváhagyta. A terv hangsúlyozta, hogy az ösztönzésnek időszerűnek, célzottnak és átmenetinek kell lennie, továbbá tekintettel kell lennie az egyes tagállamok államháztartásának hosszú távú fenntarthatóságára és a versenyképesség terén mutatkozó különbségekre. Emellett az ösztönzőket a gazdasági feltételek javulásakor meg kell szüntetni. Végül, számos ország tett intézkedéseket a pénzügyi ágazat stabilizálása céljából, amelyek egyes esetekben növelték az államadósságot, vagy a hiány és az adósságállomány jövőbeni növekedésével járhatnak, bár az állami támogatások költségének egy része később megtérülhet.

2. A Stabilitási és Növekedési Paktum előírja, hogy a Bizottságnak kezdeményeznie kell a túlzott hiány esetén követendő eljárást, ha egy tagállamban a hiány meghaladja a GDP 3%-ában kifejezett referenciaértéket. A Paktum 2005-ös módosításának az volt a célja, hogy a túlzott hiány esetén követendő eljárás valamennyi szakaszában alaposan mérlegeljék a gazdasági és költségvetési hátteret. A Stabilitási és Növekedési Paktum így támogatja azokat az állami intézkedéseket, amelyek a gazdasági helyzet figyelembevétele mellett a költségvetés stabilitásának mihamarabbi visszaállítását célozzák és ezáltal biztosítják az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát.

JOGI HÁTTÉR

3. A túlzott hiány esetén követendő eljárást az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikke írja elő. Az eljárás részletes szabályait a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK tanácsi rendelet[1] határozza meg, amely a Stabilitási és Növekedési Paktum része.

[1] HL L 209., 1997.8.2., 6. o. A jelentés figyelembe veszi „A Stabilitási és Növekedési Paktum végrehajtásának részletes leírása, valamint iránymutatások a stabilitási és konvergencia programok tartalmára és formájára vonatkozóan” című dokumentumot is, amelyet az ECOFIN-Tanács 2009.

4. A Szerződés 126. cikkének (2) bekezdése szerint a Bizottság a költségvetési fegyelem betartását két kritérium alapján kíséri figyelemmel, nevezetesen: a) a tervezett és tényleges költségvetési hiánynak a bruttó hazai termékhez (GDP) viszonyított aránya túllépi-e a 3 %-ban meghatározott referenciaértéket (kivéve ha az arány jelentős mértékben és folyamatosan csökkent, és elért egy, a referenciaértékhez közeli szintet; vagy a referenciaérték túllépése csak kivételes és átmeneti, és az arány közel marad a referenciaértékhez); és b) az államadósságnak a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya túllépi-e a 60%-ban meghatározott referenciaértéket (kivéve ha az arány elegendő mértékben csökken, és kielégítő ütemben közelít a referenciaértékhez).

5. A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése kiköti, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

6. A ciprusi hatóságok által 2010 márciusában bejelentett adatok alapján[2], és a Bizottság szolgálatainak 2010. tavaszi előrejelzését figyelembe véve, a Bizottság 2010. május 12-én a 126. cikk (3) bekezdése értelmében jelentést fogadott el Ciprus vonatkozásában[3].

7. Ezt követően a Szerződés 126. cikkének (4) bekezdésével összhangban a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság [2010. május 27-én] véleményezte a Bizottság jelentését.

8. A Szerződés 126. cikkének (5) bekezdése értelmében a Bizottság véleményt terjeszt a Tanács elé, ha úgy ítéli meg, hogy valamely tagállamban túlzott hiány áll fenn vagy következhet be. A túlzott hiány fennállására vagy esetleges bekövetkezésére vonatkozó döntéshez a Bizottság szerint figyelembe kell venni a következőket: i. a 126. cikk (3) bekezdése szerinti jelentésének következtetéseit, és ii. a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság ezen jelentéssel kapcsolatos véleményét. Ezek alapján a Bizottság Ciprus vonatkozásában számos észrevételt fogalmazott meg.

CIPRUS VONATKOZÁSÁBAN FELMERÜLT ÉSZREVÉTELEK

9. Közvetlenül az EU-hoz történő, 2004. májusi csatlakozását követően a Bizottság az Európai Közösség létrehozásáról szóló szerződés (EKSz.) 104. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés elfogadásával túlzott hiány esetén követendő eljárást

---

november 10-én hagyott jóvá, és amely elérhető a következő weboldalon: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

[2] A 479/2009/EK tanácsi rendelet értelmében a tagállamok évente kétszer tájékoztatják a Bizottságot az államháztartási hiányra és az adósság szintjére vonatkozó tervezett és tényleges adatokról. Ciprus legutóbbi bejelentése elérhető az alábbi weboldalon: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] A Cipruson fennálló túlzott hiányra vonatkozó eljárással kapcsolatos valamennyi dokumentum megtalálható a következő weboldalon: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

indított Ciprussal szemben[4], ahol a GDP-arányos hiány 2003-ban 6,3% volt, azaz meghaladta a GDP 3%-ában meghatározott referenciaértéket. 2004 júliusában a Tanács a Bizottság ajánlása alapján az EKSz. 104. cikkének (6) bekezdésével összhangban úgy határozott, hogy Cipruson túlzott hiány áll fenn, és az EKSz. 104. cikkének (7) bekezdésével összhangban azt ajánlotta Ciprusnak, hogy a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2005-ig szüntesse meg a túlzott hiányt. 2006 júliusában, miután az általános értékelés azt mutatta, hogy a GDP-arányos hiány 2005-ben 2,4%-ra csökkent, a Tanács úgy döntött, hogy az EKSz. 104. cikkének (12) bekezdésével összhangban hatályon kívül helyezi a túlzott hiány fennállásáról szóló határozatot.

10. A túlzott hiány esetén követendő eljárás lezárása után Ciprus államháztartási egyenlege jóval a GDP 3%-ában meghatározott hiányküszöb alatt maradt. A hiány 2006-ban tovább csökkent, a GDP 1,2%-ára, ezután a költségvetés egyenlege 2007-ben és 2008-ban 3,4%-os, illetve 0,9%-os GDP-arányos többletbe fordult át. Ezzel párhuzamosan 2007-ben a strukturális egyenleg is a GDP 2,5%-ának megfelelő többletet mutatott, szemben a 2006. évi 1,25%-os hiánnyal; Ciprus ezzel túlteljesítette középtávú költségvetési célkitűzését, amely strukturális értelemben egyensúlyban lévő költségvetést ír elő. Ezt követően az előző évek strukturális többlete visszatért a negatív tartományba. A 2006–2008 közötti időszakban a bruttó államadósság aránya 16,25 százalékponttal mérséklődve 2008-ra a GDP 48,4 %-ára csökkent, amely jóval túlteljesesíti a Szerződésben foglalt 60%-os referenciaértéket. Az adósságcsökkentés az elsődleges többleteknek, a magas nominális növekedésnek, illetve a központi banki betétek (törlesztési alapok) – és a lejáró tartozások visszafizetésére szolgáló egyéb felhalmozott pénzügyi eszközök – tervezett csökkentésével kapcsolatos jelentős nagyságrendű egyéb tételeknek (SFA) köszönhető.

11. A ciprusi hatóságok által 2010 áprilisában bejelentett adatok alapján a ciprusi államháztartási hiány 2009-ban elérte a GDP 6,1%-át, tehát túllépte a GDP 3%-ában meghatározott referenciaértéket. A 126. cikk (3) bekezdése alapján készített bizottsági jelentés megállapításai szerint a hiány nem volt közel a GDP 3%-ában meghatározott referenciaértékhez, de a Szerződés, valamint a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében a referenciaérték túllépése kivételesnek tekinthető, és elsősorban a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében vett jelentős mértékű gazdasági visszaesés eredménye. A Bizottság szolgálatainak 2010. tavaszi előrejelzése szerint a ciprusi reál-GDP 2010-ben tovább zsugorodik, noha a 2009. évi 1,75%-nál kisebb mértékben, 0,5%-kal. A referenciaérték tervezett túllépése mindazonáltal nem tekinthető átmenetinek. A Bizottság szolgálatainak 2010. tavaszi előrejelzése szerint 2011-ben a költségvetés hiánya (változatlan politikát feltételezve) várhatóan eléri a GDP 7,75%-át . A Szerződés hiányra vonatkozó kritériuma nem teljesül.

12. A ciprusi hatóságok által 2010. áprilisban bejelentett adatok alapján a bruttó államadósság 2009-ben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alatt maradt, a GDP 56,2%-a volt. 2010-re Ciprus a GDP 62%-át kitevő tervezett adósságszintet jelentett be, ami meghaladja a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaértéket. A Bizottság szolgálatainak 2010. tavaszi előrejelzése szerint az

[4] A Ciprusra vonatkozó túlzott hiány esetén követendő eljárással kapcsolatos dokumentumok elérhetők a következő internetcímen: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm

adósságállomány az elsődleges egyenleg romlása miatt 2010-ben a GDP 62,3%-ára emelkedik, 2011-ben pedig ezt is meg haladva eléri a 67,6%-ot. E tendenciák figyelembevételével megállapítható, hogy a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében az adósságarány nem csökken elegendő mértékben és nem közelít kielégítő ütemben a referenciaértékhez. A Szerződés adósságra vonatkozó kritériuma nem teljesül.

13. A Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseivel összhangban a Bizottság jelentésében megvizsgálta az „érdemleges tényezőket" is. A Stabilitási és Növekedési Paktumnak megfelelően ezek csak akkor vehetők figyelembe a túlzott hiány fennállását megállapító határozathoz vezető lépések során, ha a hiány esetében teljesül a kettős feltétel, vagyis a hiány közel marad a referenciaértékhez és átmeneti jellegűnek minősül. Ciprus esetében a kettős feltétel nem teljesül. Ebben az esetben az érdemleges tényezők összességében vegyes képet mutatnak.

14. A Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak a Szerződés 126. cikkének (4) bekezdése szerinti véleménye összhangban van a Bizottság 126. cikk (3) bekezdés szerinti jelentésében megfogalmazott értékeléssel.

KÖVETKEZTETÉS

15. A ciprusi költségvetési helyzet nyomon követése és különösen a 126. cikk (2) bekezdésében megállapított kritériumok teljesítésének vizsgálata alapján a Bizottság a Szerződés 126. cikke (3) bekezdésének megfelelően jelentést készített. A Bizottság saját jelentésének, valamint a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményének figyelembevételével úgy ítéli meg, hogy Cipruson túlzott hiány áll fenn.

16.